

Nastavni predmet: **Hrvatski jezik**

Razred: **VI.**

Nadnevak: **13. svibnja 2020.**

Nastavna jedinica: **Predikat i subjekt**

Upute za učenike:

Pažljivo čitaj zadatke i slijedi navedene upute za svaku aktivnost. Za rad su potrebni udžbenik i bilježnica.

Aktivnost 1.

Za našu današnju nastavnu jedinicu važno je ponoviti ono što smo radili na prethodnim satima. Učili smo glagole.

Glagoli su promjenjiva vrsta riječi i imaju obilježje:

- **osobe** (prva, druga, treća- u jednini i množini),
- **roda** (muški, ženski, srednji),
- **broja** (jednina, množina),
- **vremena** (prošlo, sadašnje i buduće)

Aktivnost 2.

Otvori udžbenik i pronađi lekciju **Predikat i subjekt**. Pročitaj polazni tekst *Mliječno bjesnilo* jer ćeš se u nastavku rada susretati s rečenicama iz tog teksta.

Podsjetimo se!

Rečenica je osnovna priopćajna jedinica, riječ ili niz riječi kojom se izriče potpuna obavijest.

Sada promotri sljedeće rečenice.

Potok žubori.

↓
glagol koji izriče što se s
nečim događa

Darko je hrkao.

↓
glagol koji izriče što netko radi

Tu službu glagola kojom izriče **što tko radi** ili **što se događa s nekim/nečim** u rečenici zovemo **PREDIKAT**. Obilježavamo ga velikim slovom **P** bez točke.

P
Darko je uletio u šator. **Ima li rečenica smisao ako izostavimo predikat?** -Nema.

Zapamti!

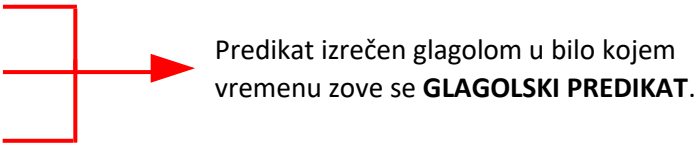
Predikat je temeljni rečenični dio. Jezgra predikata je glagol.

Razlikuj!

vrsta riječi- GLAGOL

služba riječi- PREDIKAT

^P
 Potok žubori. -sadašnjost
^P
 Potok je žuborio. -prošlost
^P
 Potok će žuboriti. -budućnost

Predikat izrečen glagolom u bilo kojem vremenu zove se **GLAGOLSKI PREDIKAT**.

^P
 Svi su počeli vikati.
^P
 Zlatko nije mogao zaspati.

Predikat je ponekad izrečen s **VIŠE RIJEČI (GLAGOLA)**.

Predikat može biti izrečen pomoćnim glagolom **biti** i nekom **neglagolskom riječju**.

^P
 Zlatko je pisac. pomoćni glagol + imenica
^P
 Zlatko je bio znatiželjan. pomoćni glagol + pridjev
^P
 Zlatko je moj. pomoćni glagol + zamjenica
^P
 Zlatko nije prvi. pomoćni glagol + broj

Takav predikat zove se **IMENSKI PREDIKAT**.

U rečenicama:

Vatra! U pomoć! Jadnik.

predikat je neizrečen jer je rečenično značenje jasno i bez predikata. Takve rečenice nazivaju se **NEOGLAGOLJENE REČENICE**.

Promotri sljedeće rečenice kojima ćeš, sigurno, znati odrediti **predikat** i odgovori na pitanja.

^S ^P
Zlatko je probušio vreću. **Tko je probušio vreću?**
^S ^P
Vreća je škripuckala. **Što je škripuckalo?**

Odgovori nam otkrivaju **subjekt** u rečenici.

Subjekt je drugi važan dio rečenice i obično kazuje **vršitelja radnje**. Prepoznamo ga tako što uz predikat postavimo pitanje za nominativ **Tko? Što?**. Obilježavamo ga velikim slovom **S** bez točke. Najčešće se izriče **imenicom** ili **zamjenicom** u nominativu.

U gore navedenim rečenicama **subjekt** je izrečen pa takve rečenice zovemo **REČENICE S IZREČENIM SUBJEKTOM**.

^P
Sanjao sam ružan san. **Tko?** -Ja
^P
Iskočim iz vreće. **Tko?** - Ja

U ovim rečenicama **subjekt** nije izrečen, ali se može odrediti iz **predikata (predikatne osobe)**. Takve rečenice zovemo **REČENICE S NEIZREČENIM SUBJEKTOM**.

Zlatku ^Psu se smijali ^SFranjo, ^SBubu i ^SDrago. REČENICA S VIŠE SUBJEKATA
^PMiriše. ^PSijeva. ^PTutnji. BESUBJEKTNE REČENICE

Razlikuj!

Besubjektne rečenice- *nema* subjekta, ne možemo ga otkriti iz predikata.

Rečenica s neizrečenim subjektom- subjekt *prepoznajemo iz predikatne osobe*.

Razlikuj!

vrsta riječi- IMENICA ili ZAMJENICA...

služba riječi- SUBJEKT

Aktivnost 3.

Ponovimo najvažnije:

Glavni su dijelovi rečenice **predikat** i **subjekt**.

Predikat je temeljni dio rečenice. Može biti **glagolski** i **imenski**.

Subjekt obično označava vršitelja radnje, odgovara na pitanje **Tko? Što?**. S obzirom na subjekt rečenica može biti **s izrečenim subjektom**, **s neizrečenim subjektom**, **besubjektne** ili **rečenica s više subjekata**.

Predikat i **subjekt** slažu se u **osobi**, **broju** i **rodu** i mogu stajati **na početku**, **u sredini** i **na kraju rečenice**.

Rečenica koja ima **samo subjekt** i **predikat** zove se **NEPROŠIRENA REČENICA**.

Aktivnost 4.

Za **domaći uradak** uradi zadatke iz **radne bilježnice**.